

Omzendbrief betreffende het in de handel brengen van reptielenvlees

Referentie	PCCB/S3/1535520	Datum	04/11/2021
Huidige versie	3.1	Van toepassing vanaf	Datum van publicatie
Trefwoorden	Reptielenvlees – invoer – in de handel brengen		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Vanderschot Karolien, attaché	Heymans Jean-François, directeur-generaal

1. Doel

De invoer van vlees van kweekreptielen dat bestemd is voor menselijke consumptie wordt gedekt door de Europese reglementering. Het doel van deze omzendbrief is de regels voor invoer en in de handel brengen van reptielenvlees verduidelijken.

2. Toepassingsveld

Deze omzendbrief licht de voorwaarden toe voor de invoer van reptielenvlees uit derde landen en de voorwaarden voor de inrichtingen die deze producten in de handel brengen.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

- Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantesoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer.
- Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden.
- Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne.
- Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong.
- Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen.

- Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten, tot wijziging van verordeningen (EG) nr. 1924/2006 en (EG) nr. 1925/2006 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijn 87/250/EEG van de Commissie, richtlijn 90/496/EEG van de Raad, richtlijn 1999/10/EG van de Commissie, richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad, richtlijnen 2002/67/EG en 2008/5/EG van de Commissie en verordening (EG) nr. 608/2004 van de Commissie.
- Uitvoeringsverordening (EU) nr. 2015/1375 van de Commissie van 10 augustus 2015 tot vaststelling van specifieke voorschriften voor de officiële controles op *Trichinella* in vlees.
- Verordening (EU) 2015/2283 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende nieuwe voedingsmiddelen, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 258/97 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EG) nr. 1852/2001 van de Commissie.
- Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 betreffende officiële controles en andere officiële activiteiten die worden uitgevoerd om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen, tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 999/2001, (EG) nr. 396/2005, (EG) nr. 1069/2009, (EG) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 en (EU) 2016/2031 van het Europees Parlement en de Raad, de Verordeningen (EG) nr. 1/2005 en (EG) nr. 1099/2009 van de Raad en de Richtlijnen 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG en 2008/120/EG van de Raad, en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 854/2004 en (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad, de Richtlijnen 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG en 97/78/EG van de Raad en Besluit 92/438/EEG van de Raad (verordening officiële controles).
- Verordening (EU) 2017/185 van de Commissie van 2 februari 2017 tot vaststelling van overgangsmaatregelen voor de toepassing van een aantal bepalingen van de Verordeningen (EG) nr. 853/2004 en (EG) nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad.
- Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/625 van de Commissie van 4 maart 2019 tot aanvulling van Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft voorwaarden voor de binnenkomst in de Unie van zendingen van bepaalde voor menselijke consumptie bestemde dieren en goederen.
- Uitvoeringsverordening (EU) 2020/2235 van de Commissie van 16 december 2020 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van de Verordeningen (EU) 2016/429 en (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft modellen van diergezondheidscertificaten, modellen van officiële certificaten en modellen van diergezondheids-/officiële certificaten, voor de binnenkomst in de Unie en verplaatsingen binnen de Unie van zendingen van bepaalde categorieën dieren en goederen, en officiële certificering met betrekking tot dergelijke certificaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 599/2004, Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 636/2014 en (EU) 2019/628, Richtlijn 98/68/EG en de Beschikkingen 2000/572/EG, 2003/779/EG en 2007/240/EG.
- Uitvoeringsverordening (EU) 2021/405 van de Commissie van 24 maart 2021 tot vaststelling van de lijsten van derde landen of regio's daarvan waaruit de binnenkomst in de Unie van bepaalde voor menselijke consumptie bestemde dieren en goederen is toegestaan overeenkomstig Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad.
- Uitvoeringsverordening (EU) 2021/632 van de Commissie van 13 april 2021 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de lijsten van aan officiële controles aan grenscontroleposten onderworpen dieren, producten van dierlijke oorsprong, levende producten, dierlijke bijproducten en afgeleide producten, samengestelde producten en hooi en stro, en tot intrekking van

Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2007 van de Commissie en Beschikking 2007/275/EG van de Commissie.

- Koninklijk besluit van 11 oktober 1997 betreffende nieuwe voedingsmiddelen en nieuwe voedselingsrediënten.
- Koninklijk besluit van 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen.
- Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen.
- Koninklijk besluit van 16 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels van de erkenningen, toelatingen en voorafgaande registraties afgeleverd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.
- Koninklijk besluit van 13 juli 2014 betreffende levensmiddelenhygiëne.
- Koninklijk besluit van 30 november 2015 betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

3.2. Andere

- Scientific opinion of the Panel on Biological Hazards: public health risks involved in the human consumption of reptile meat. The EFSA Journal (2007) 578, 1-55: http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/files/main_documents/biohaz_op_ej578_reptile_en,3.pdf
- Website van het FAVV: <http://www.favv.be/invoerderdelanden/levendedieren/>

4. Definities en afkortingen

4.1. Afkortingen

- CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora): internationale overeenkomst tussen landen, waarin afspraken gemaakt zijn over de internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten.
- CITES-verordening: Verordening (EG) nr. 338/97 van de Raad van 9 december 1996 inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten door controle op het desbetreffende handelsverkeer.
- FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.
- GCP: grenscontrolepost.
- KB: koninklijk besluit.
- LCE: Lokale controle-eenheid.
- LS: lidstaat van de Europese Unie.
- Verordening 2020/2235: Uitvoeringsverordening (EU) 2020/2235 van de Commissie van 16 december 2020 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van de Verordeningen (EU) 2016/429 en (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft modellen van diergezondheidscertificaten, modellen van officiële certificaten en modellen van diergezondheids-/officiële certificaten, voor de binnenkomst in de Unie en verplaatsingen binnen de Unie van zendingen van bepaalde categorieën dieren en goederen, en officiële certificering met betrekking tot dergelijke certificaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 599/2004, Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 636/2014 en (EU) 2019/628, Richtlijn 98/68/EG.
- Verordening 2021/405: Uitvoeringsverordening (EU) 2021/405 van de Commissie van 24 maart 2021 tot vaststelling van de lijsten van derde landen of regio's daarvan waaruit de binnenkomst

in de Unie van bepaalde voor menselijke consumptie bestemde dieren en goederen is toegestaan overeenkomstig Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad

4.2. Definities

- In de handel brengen: het voorhanden hebben van levensmiddelen met het oog op de verkoop, met inbegrip van het te koop aanbieden, of enige andere vorm van overdracht ten kosteloze of bezwarende titel, alsmede de eigenlijke verkoop, distributie en andere vormen van overdracht zelf.
- Reptielen: dieren van de soorten *Alligator mississippiensis*, *Crocodylus johnstoni*, *Crocodylus niloticus*, *Crocodylus porosus*, *Timon lepidus*, *Python reticulatus*, *Python molurus bivittatus* of *Pelodiscus sinensis*.
- Reptielenvlees: de onverwerkte of verwerkte eetbare delen van gekweekte reptielen die in voorkomend geval zijn toegelaten overeenkomstig Verordening (EU) 2015/2283 en worden vermeld in Uitvoeringsverordening (EU) 2017/2470 van de Commissie.
- In deze omzendbrief moet “reptielenvlees” geïnterpreteerd worden als vers vlees, vleesproducten of vleesbereidingen verkregen uit reptielenvlees.

5. Voorwaarden voor de invoer en het in de handel brengen van reptielenvlees

Tenzij anders vermeld in de omzendbrief, zijn de eisen van verordening (EG) nr. 853/2004 en het koninklijk besluit van 30 november 2015 die van toepassing zijn op gekweekt wild ook van toepassing op reptielenvlees.

Het wetenschappelijk comité kijkt op basis van de soort – land combinatie of de populatie voldoende sterk is zodat de invoer geen nadelig effect heeft op de populatie in het wild. Dit is een steeds veranderende situatie die constant moet worden opgevolgd. Wat een positief advies is vandaag, kan dat niet meer zijn morgen, volgend jaar of binnen 5 jaar. Dus het is moeilijk om dit te gieten in een omzendbrief.

Reptielenvlees mag enkel op de markt gebracht worden indien het voldoet aan de bepalingen van Verordening (EU) 2015/2283. Het kan dus alleen vlees zijn afkomstig van reptielensoorten waarvan de menselijke consumptie vóór 15 mei 1997 binnen de Europese Unie aanzienlijk was, of waarvoor een specifieke vergunning als “novel food” is verleend.

Van de reptielensoorten vermeld in de omzendbrief werd enkel voor *Crocodylus niloticus* reeds een significante gebruiksgeschiedenis aangetoond als voedingsmiddel in de Europese Unie vóór 15 mei 1997. Voor andere reptielensoorten is het aan de operator om deze gebruiksgeschiedenis te bewijzen of ingeval van onzekerheid, een consultatieaanvraag te initiëren bij de bevoegde overheid volgens artikel 4 van de “novel food”-verordening (EU) 2015/2283. Meer informatie over deze “novel food”-status aanvraag is beschikbaar op <https://www.health.belgium.be/nl/voeding/voedselveiligheid/nieuwe-voedingsmiddelen/wat-een-nieuw-voedingsmiddel>.

Uitgezonderd *Timon lepidus* en *Pelodiscus sinensis*, zijn alle soorten vermeld in punt 4.2 definities, beschermd door CITES. Zowel invoer als op de markt brengen dient te voldoen aan de bepalingen van de Verordening nr. 338/97.

Meer informatie kan gevonden worden op: <https://www.health.belgium.be/nl/dieren-en-planten/dieren/wat-cites> of via cites@health.fgov.be.

Invoer van vlees verkregen uit wilde reptielen is verboden.

5.1. Voorwaarden voor de invoer van reptielenvlees

Reptielenvlees mag enkel ingevoerd worden indien dit afkomstig is van landen die opgenomen zijn in de EU-lijst van derde landen die reptielenvlees mogen uitvoeren naar de EU. Deze lijst is opgenomen in bijlage XIV van verordening 2021/405.

Officieel certificaat voor de EU

De invoer in de Europese unie van reptielenvlees is onderworpen aan het voorleggen van een naar behoren ingevuld officieel certificaat zoals opgenomen in bijlage III, hoofdstuk 47 van de verordening (EU) 2020/2235 aan de GCP van binnenkomst, waar de producten een officiële controle ondergaan. Het certificaat uit Uitvoeringsverordening (EU) nr. 2019/628 kan nog tot en met 15 maart 2022 gebruikt worden op voorwaarde dat het certificaat vóór 15 januari 2022 is ondertekend.

Op het certificaat wordt onder andere vermeld dat het reptielenvlees afkomstig van alligator of krokodil in het land van oorsprong op de aanwezigheid van trichine gecontroleerd werd via een analyse die werd uitgevoerd door middel van een van de methoden die worden beschreven in bijlage I, hoofdstuk I (referentiemethode) of hoofdstuk II (gelijkwaardige methoden) van uitvoeringsverordening (EU) 2015/1375 en die een negatief resultaat gaf (afwezigheid van Trichine).

Het certificaat verklaart eveneens dat het reptielenvlees in het land van oorsprong gecontroleerd werd wat betreft *Salmonella* spp. via een bemonstering en analysemethode overeenkomstig de vereisten van Verordening (EG) nr. 2073/2005. (zie ook tabel 2 voor het criterium waaraan reptielenvlees moet voldoen in termen van *Salmonella*).

Tabel 2: Criterium voor *Salmonella* spp. in reptielenvlees:

Micro-organisme	Bemonsteringsplan		Actielimieten	Analysemethode
	n	c	m = M	
<i>Salmonella</i> spp.	5	0	Niet aangetoond/25 g	Zie lijst van de erkende microbiologische methoden: http://www.afsca.be/laboratoria/erkendelaboratoria/

Een kopie van het officieel certificaat en het Gemeenschappelijk Gezondheidsdocument van Binnenkomst (GGB) vergezelt de zending tot op de bestemming die wordt aangegeven op deze documenten.

5.2. Voorwaarden voor het in de handel brengen op de markt van reptielenvlees

5.2.1. Registratie van de activiteiten

Operatoren die reptielenvlees opslaan, vervoeren, bijhouden voor commerciële doeleinden, bewaren, uitstallen, hanteren, verwerken of voor verkoop aanbieden, moeten voorafgaand worden geregistreerd bij het FAVV en de inrichtingen waar deze handelingen plaatsvinden, moeten vooraf een erkenning of toelating van het FAVV krijgen.

Er is geen specifieke activiteitenfiche van het FAVV gericht op reptielenvlees. De toelatings- en erkenningsvoorwaarden en de activiteitenfiches die van toepassing zijn op de opslag het hanteren en de detail- en groothandel in vlees van gekweekt wild zijn, naar analogie, van toepassing op reptielenvlees, in afwachting van een mogelijke publicatie van voorwaarden en specifieke activiteitenfiches voor reptielenvlees.

Reptielenvlees mag vanuit inrichtingen die de hieronder in e) of f) vermelde activiteiten uitoefenen, worden verstuurd naar een inrichting die gelegen is in een andere LS.

In functie van de uitgeoefende activiteiten zijn de toelatingen/erkenningen die verbonden zijn aan de "plaats-activiteit-product"-codes die gericht zijn op punten a) t.e.m. f) van toepassing. Het gaat om een niet-exhaustieve lijst die de meest relevante activiteiten bevat. Bij twijfel wordt verwezen naar de activiteitenboom van het FAVV. De operator kan eveneens zijn LCE contacteren indien hij meer informatie wenst over dit onderwerp.

a) Groep van KLEINHANDELAARS (vlees-en viswinkels) / Toelating 2.1 of 2.2

Plaats: PL9 Slagerij
Activiteit: AC96 Niet-ambulante kleinhandel
Product: PR168 Vlees

Plaats: PL9 Slagerij
Activiteit: AC94 Ambulante kleinhandel
Product: PR168 Vlees

Plaats: PL72 Viswinkel
Activiteit: AC96 Niet-ambulante kleinhandel
Product: PR134 Visserijproducten en levende tweekleppige weekdieren

Plaats: PL72 Viswinkel
Activiteit: AC94 Ambulante kleinhandel
Product: PR134 Visserijproducten en levende tweekleppige weekdieren

b) Groep HORECA / Toelating 1.1. Kleinhandel in levensmiddelen

Plaats: PL88 Ambulant voertuig
Activiteit: AC66 Productie en distributie
Product: PR152 Maaltijden

Plaats: PL92 Eetgelegenheid
Activiteit: AC66 Productie en distributie
Product : PR152 Maaltijden

Plaats: PL83 Traiteur
Activiteit: AC66 Productie en distributie
Product: PR152 Maaltijden

c) Groep van DETAILHANDELS (verkoop van algemene levensmiddelen zonder bereiding) / Toelating 1.1. Kleinhandel in levensmiddelen

Plaats: PL29 Detailhandel
Activiteit: AC94 Ambulante detailhandel
Product: PR52 Levensmiddelen

Plaats: PL29 Detailhandel
Activiteit: AC96 Niet-ambulante detailhandel

Product: PR52 Levensmiddelen

d) Groep van GROOTHANDELAARS (in levensmiddelen) / Toelating 1.1. Kleinhandel in levensmiddelen

Plaats: PL47 Groothandelaar

Activiteit: AC97 Groothandel

Product: PR52 Levensmiddelen

e) Groep van KOELHUIZEN / Erkenning 6.1. Koelhuizen van vlees

Plaats: PL31 Opslagbedrijf

Activiteit: AC84 Diepgevroren of gekoelde opslag buiten de kleinhandel

Product: PR168 Vlees

f) Groep van VERWERKENDE INRICHTINGEN / Erkenning 1.1.2 Uitsnijderijen – Erkenning 1.1.5 Inrichtingen voor de vervaardiging van gehakt vlees, vleesbereidingen en separatorvlees

Plaats: PL5 Uitsnijderij

Activiteit: AC24 Uitsnijden, uitbenen en (opnieuw) onmiddellijk verpakken

Product: PR72 Wild

Plaats: PL43 Fabrikant

Activiteit: AC40 Vervaardiging of (opnieuw) onmiddellijk verpakken

Product: PR196 Gehakt vlees

Plaats: PL43 Fabrikant

Activiteit: AC40 Vervaardiging of (opnieuw) onmiddellijk verpakken

Product: PR125 Vleesbereidingen

5.2.2. Na te leven voedselveiligheidswetgeving

De algemene regels van de levensmiddelenwetgeving zijn van toepassing en in het bijzonder de toepassing van de goede hygiënepraktijken, de traceerbaarheid, de meldingsplicht, de etikettering, ... en de invoering van een autocontrolesysteem dat gebaseerd is op de HACCP-principes.

1. Alle exploitanten van de voedselketen zijn onderworpen aan de "General Food Law" (verordening (EG) nr. 178/2002) tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving. Artikel 17 van de voormelde verordening verduidelijkt dat operatoren de naleving van de reglementaire voorschriften dienen na te gaan in alle stadia van de voedselketen die onder hun controle vallen.
2. Exploitanten die reptielenvlees hanteren, bereiden, verwerken, opslaan, uitstallen en vervoeren met het oog op het in de handel brengen ervan, zijn onderworpen aan de eisen van verordening (EG) nr. 852/2004 die van toepassing zijn op exploitanten die actief zijn in de verwerkings- en distributieketen van levensmiddelen. De algemene hygiënevoorschriften die beoogd worden in het koninklijk besluit van 13 juli 2014, met name de temperaturomstandigheden van levensmiddelen tijdens het vervoer, de opslag en in de kleinhandel die worden beoogd in respectievelijk punten 3, 4 en 5 van bijlage IV van dit besluit, zijn van toepassing.

Tabel 3: Temperatuurvereisten:

Aard van de levensmiddelen	Bewaartemperatuur
Gekoeld vers reptielenvlees	≤ +4,0°C, behoudens andere vermelding ¹
Producten op basis van reptielenvlees	≤ +7,0°C, behoudens andere vermelding ¹
Bereidingen op basis van reptielenvlees	≤ +4,0°C, behoudens andere vermelding ¹

3. De regels vastgesteld in verordening (EU) nr.1169/2011 betreffende voorverpakte en niet-voorverpakte levensmiddelen zijn van toepassing.

5.2.3. Specifieke aspecten met betrekking tot voedselveiligheid die in rekening moeten worden genomen voor reptielenvlees voor menselijke consumptie

Specifieke risico's moeten in rekening worden genomen voor de consumptie van reptielenvlees. Volgens het advies van de EFSA (European Food Safety Authority) hebben de grote risico's die voortvloeien uit de consumptie van reptielenvlees betrekking op bepaalde bacteriën zoals *Salmonella* en parasieten zoals *Trichinella*.

Om die reden moet in de handel gebracht reptielenvlees voldoen aan de eisen van punt 5.1. met betrekking tot trichines en *Salmonella*. Bovendien moet reptielenvlees voor verbruik goed doorhit zijn tot in de kern en moet deze informatie overgemaakt worden aan de consument. De vermelding “goed verhitten tot in de kern” moet dus worden vermeld op het etiket. Als voorzorgsmaatregel mag reptielenvlees dat rauw verbruikt zal worden (bijvoorbeeld: carpaccio,...) niet in de handel gebracht worden.

6. Bijlagen

/

7. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Redenen en omvang van de revisie
1.0	03/10/2018	Oorspronkelijke versie
2.0	07/12/2018	Verduidelijking toegelaten diersoorten en schrapping paragraaf bedrijvenlijst
3.0	19/08/2020	Aanpassing aan de wetgeving naar aanleiding van de inwerkingtreding van verordening (EU) 2017/625 en van de Europese vereisten voor de invoer van reptielenvlees
3.1	Datum van publicatie	Aanpassing aan de wetgeving

¹ Indien op het productetiket een hogere temperatuur vermeld wordt, moet de operator die verantwoordelijk is voor deze vermelding, de bevoegde autoriteit kunnen aantonen dat de aangegeven hogere temperatuur geen risico inhoudt voor de gezondheid van de consument.